

UTVÄRDERING AV
CENTER MOT VÅLDSBEJAKANDE
EXTREMISMS BEHOVSANPASSADE
STÖD TILL KOMMUNER

RAMBOLL

Bright ideas. Sustainable change.

SAMMANFATTNING

Ramboll har fått i uppdrag av Center mot våldsbejakande extremism (CVE) att utvärdera det behovsanpassade stödet CVE ger till kommuner för att stärka det lokala förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism. Vi har genomfört en enkät- och intervjustudie i syfte att kartlägga hur väl kommunstödet bidrar till att förstärka kommunernas förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism och vilka behov kommunerna har för att driva arbetet framåt.

Utvärderingen pekar på tre huvudsakliga slutsatser med tillhörande rekommendationer som presenteras kortfattat nedan.

KOMMUNERNA ÄR NÖJDA MED STÖDET SOM ERHÅLLITS OCH DET HAR GETT EFFEKT

Kommunerna är nöjda med det stöd de fått och beskriver att CVE är lyhörda och anpassar sitt stöd efter varje kommuns specifika behov och förutsättningar. Vi kan konstatera att CVE genom sitt lyhörda arbetssätt har lyckats skapa förtroendefulla dialoger med kommunerna. Stödet har även utvecklat kommunernas förmåga att arbeta förebyggande mot våldsbejakande extremism om än i varierad utsträckning.

STÖDET LIGGER I LINJE MED DET BEHOV SOM EFTERFRÅGAS MEN MER VÄGLEDNING EFTERFRÅGAS

Vi kan i utvärderingen konstatera att de behov kommunerna beskriver i stort ligger i linje med det stöd CVE erbjuder kommunerna idag. Samtidigt framkom i intervjuerna att vissa respondenter haft svårt att precisera behov. Enkäten är också utformad för att främst utvärdera det stöd som CVE erbjuder. Resultaten kan därför inte ge en uttömmande bild över vilka stöd som saknas eller som inte når ut till alla kommuner i behov. Ramboll ser därmed en risk att kommunerna själva inte alltid vet vad de har för behov framåt i förhållande till hur ett effektivt arbete för att minska och motverka våldsbejakande extremism och därmed inte vet vilket stöd de bör efterfråga. Flera har också lyft att de ser behov av mer vägledning i hur det bör arbeta.

FRAMTIDA BEHOV AV STÖD SKILJER SIG BEROENDE PÅ PROBLEMBILD OCH HUR LÅNGT KOMMUNERNA KOMMIT I ARBETET

I vår analys konstaterar vi att kommunernas utmaningar och behov varierar beroende på problembild och hur långt de har kommit i arbetet. För att illustrera detta har vi tagit fram tre typkommuner som baseras på våra 12 intervjuer. Intervjuunderlaget är alldeles för litet för att anses representativt för alla Sveriges kommuner. Det finns troligtvis andra typer av kommuner som tar del av CVEs stöd, men även kommuner som CVE i dagsläget inte når ut till. Vi tror att denna analytiska strategi kan agera som ett vägledande underlag för att CVE ska kunna utveckla det behovsanpassade stödet framåt.

RAMBOLLS REKOMMENDATIONER

- Ramboll rekommenderar att CVE behåller sitt förhållningssätt men ger mer vägledning hur kommunerna bör arbeta.
- Ramboll rekommenderar att CVE preciserar vilka effekter det behovsanpassade stödet ska leda till.
- Ramboll rekommenderar att CVE även framåt kartlägger kommunernas pågående arbete för att se vilka behov som finns.
- Ramboll rekommenderar att CVE fortsätter att marknadsföra sig i syfte att nå fler kommuner med behov.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning	1
1.1	Metod	1
2.	Kommunernas stöd från CVE	3
2.1	Kommunerna får stöd inom ett flertal olika områden	3
2.2	Stödet varierar delvis beroende på kommunstorlek	4
2.3	CVE uppfattas ha flera målgrupper inom kommunen	6
3.	Kommunernas upplevelse av stödet och vad det har lett till	7
3.1	Kommunerna kommer i kontakt med CVE på olika sätt	7
3.2	Kommunerna är i allmänhet mycket nöjda med CVE:s stöd	7
3.3	Det specifika stödet är givande och har bidragit till att utveckla kommunernas förmåga	8
4.	Kommunernas framtida behov	12
4.1	Många kommuner är nöjda med stödet och har fortsatt behov av stöd	12
4.2	Framåt efterfrågas mer vägledning från CVE och kunskapshöjande insatser	12
4.3	Utmaningar och behov skiljer sig beroende på problembild och arbetssätt	13
5.	Slutsatser och rekommendationer	15
5.1	Slutsatser	15
5.2	Rekommendationer	15

BILAGOR

Bilaga 1. Enkätfrågor.

Bilaga 2. Enkät svar

Bilaga 3. Lista över kompetenshöjande insatser kommunerna efterfrågar

1. INLEDNING

Center mot våldsbejakande extremism (fortsättningsvis CVE) är placerat inom Brottsförebyggande rådet och inrättades januari 2018. CVE ska utifrån, i huvudsak kriminalpolitiska utgångspunkter, stärka och utveckla det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism genom fyra huvuduppgifter:

- Främja utvecklingen av förebyggande arbete på nationell, regional och lokal nivå.
- Verka för en högre grad av samordning och effektivitet i det förebyggande arbetet.
- Ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism.
- Samla och sprida kunskap om förebyggande av våldsbejakande extremism baserad på forskning och beprövad erfarenhet samt verka för en kunskapsbaserad praktik.

CVE har uppdragit Ramboll Management Consulting (fortsättningsvis Ramboll) att utvärdera myndighetens behovsanpassade stöd till kommuner som arbetar mot våldsbejakande extremism. Syftet med utvärderingen är att utreda hur väl kommunstödet bidrar till att förstärka kommunernas arbete mot våldsbejakande extremism och vilka behov kommunerna har för att driva arbetet framåt.

1.1 Metod

Ramboll har besvarat utvärderingens frågeställningar genom en enkät- och intervjustudie. CVE har gett Ramboll tillgång till kontaktuppgifter för 86 av de kommuner som på något sätt varit i kontakt med CVE. Kontaktpersonerna är oftast samordnare (till exempel säkerhetssamordnare, trygghetssamordnare, beredskapssamordnare) i sin kommun över frågor som bland annat rör våldsbejakande extremism, men de kan också arbeta som säkerhetschef och socialchef. Utifrån intervjuerna kan vi konstatera att vissa kontaktpersoner inte känner till vilket stöd som erhållits eller vad stödet lett till då de själva inte tagit del av stödet.

ENKÄTUNDERSÖKNING

En enkät skickades ut till samtliga kontaktpersoner som erhållit stöd från CVE. Enkätens syfte är att få en helhetsbild över vilket typ av stöd som kommunerna erhållit, deras upplevelse av stödet, vad stödet resulterat i samt vilket behov av stöd som kommunerna har framåt. De övergripande frågorna i enkäten finns i bilaga 1 och enkätsvaren i bilaga 2.

Enkäten uppnådde en svarsfrekvens på 73 procent (63 svarande). Svaren täcker in såväl större som mindre kommuner vilket indikerar att undersökningen fångat olika perspektiv och behov.¹

¹ SKR, (2017) Kommungruppsindelning 2017
<https://skr.se/tjanster/kommunerochregioner/faktakommunerochregioner/kommungruppsindelning.2051.html>, Hämtad 2020-10-26.

Figur 1 Fördelning mellan kommuner baserat på kommunstorlek över enkätsvar

INTERVJUER

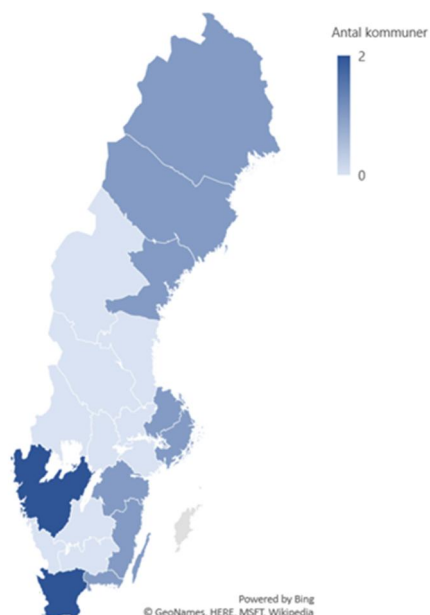
För att få en fördjupad förståelse för enkätsvaren genomförde Ramboll intervjuer med ett urval av kommuner. I ett första steg valdes 10 kommuner ut. Ramboll kompletterade därefter urvalet med ytterligare två storstäder för att urskilja eventuella mönster om deras behov av stöd skiljer sig från övriga. Vi har täckt in såväl mindre- och större kommuner som storstäder i urvalet (se figur nedan).

Tabell 1 Fallstudiernas urval fördelat på kommunstorlek

Vi har i den mån som det varit möjligt försökt att få till en geografisk spridning. Urvalets fördelning över län redovisas i figuren nedan.

Figur 2 Urvalets fördelning över län

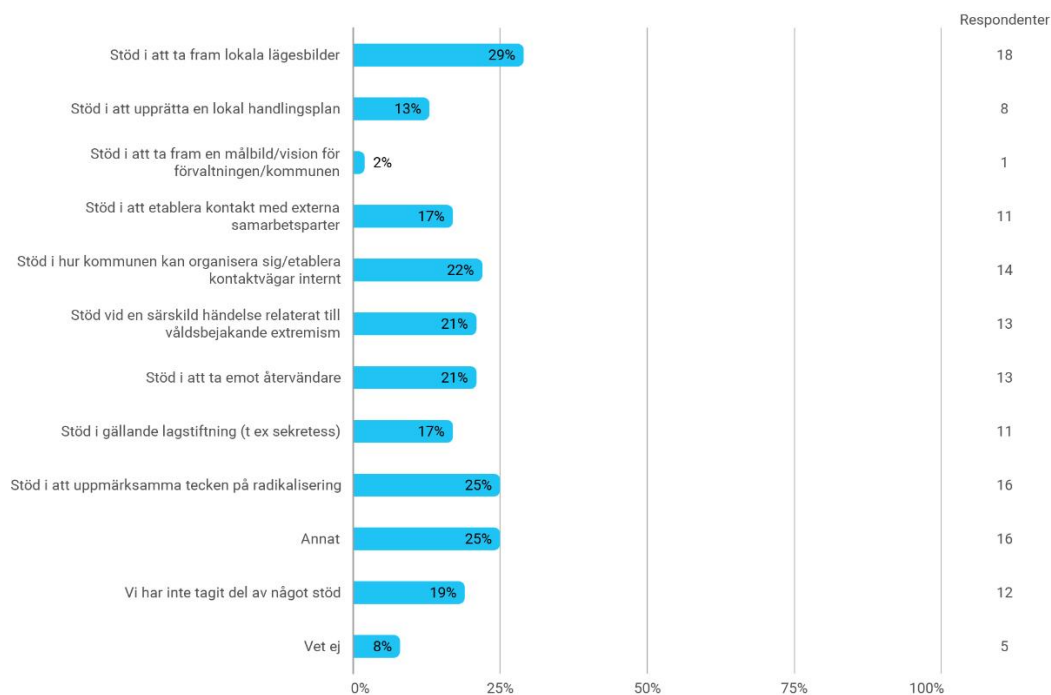
2. KOMMUNERNAS STÖD FRÅN CVE

I följande kapitel beskriver Ramboll inledningsvis vilket stöd som kommunerna erhållit. Därefter analyserar vi vilket stöd som utnyttjas av vilken typ av kommun. Detta görs utifrån en kategorisering av det stöd CVE erbjuder – strategiskt, organisatoriskt och operativt samt utifrån indelning av kommunernas storlek. Analysen bygger på enkät- och intervjustudien.

2.1 Kommunerna får stöd inom ett flertal olika områden

Vilket stöd som kommunerna efterfrågat och tagit del av varierar över ett flertal olika områden. Det vanligaste stödet är att ta fram lokala lägesbilder (29 procent) följt av stöd i att uppmärksamma tecken på radikalisering (25 procent) och stöd i att organisera/etablera interna kontaktvägar (22 procent). 21 procent har fått stöd i att hantera en särskild händelse relaterat till våldsbejakande extremism och stöd i att ta emot återvändare. 13 procent av de svarande kommunerna har fått stöd i att upprätta en lokal handlingsplan. Endast 2 procent har fått stöd i att ta fram en målbild/vision för förvaltningen/kommunen.

Figur 3 Stöd som kommuner tagit del av

Not: Respondenterna har kunnat kryssa i fler än ett svarsalternativ.

Många respondenter (25 procent) uppger att de har fått "annat" stöd. Inom denna kategori beskrivs bland annat omvärldsbevakning, utbildning och information.

Trots att enkäten enbart skickats ut till kommuner som erhållit stöd från CVE uppger 8 procent, att de inte vet vilket stöd de erhållit och 19 procent, att de inte tagit del av något stöd. Detta skulle kunna förklaras av att kontaktpersonen av olika anledningar inte känner till att stöd erhållits, t ex kan kontaktpersonen vara nyanställd och därför inte tagit del av stödet. Det kan också förklaras av att stöd erhållits av yrkesverksamma via stödtelefonen utan att kontaktpersonen känner till detta. Ytterligare en förklaring skulle kunna vara att kommunen tagit del av utbildningar från CVE, som inte nödvändigtvis är en del av det behovsanpassade stödet, och att de därför svarat att de inte har tagit del av något stöd.

Utav de 19 procent som inte tagit del av något stöd anser en knapp majoritet (58 procent) att de inte har haft behov av stöd medan 42 procent inte känner till att det fanns stöd att

ta del av. Några kommuner har kommenterat sina svar. Bland de kommuner som inte visste att stöd fanns att ta del av är det flera som uppger att kommunen saknar resurser för att ta sig an frågan. Kommuner som inte har behov av stöd uppger att det beror på att de redan har ett pågående arbete i kommunen och/eller har tillgång till kunskap och kompetens i kommunen. En kommun kommenterar också att de kanske har behov av stöd.

STÖDET VARIERAR UTIFRÅN ANTAL OMRÅDEN OCH OMFATTNING

Av de kommuner som erhållit stöd från CVE varierar stödet utifrån antal områden och omfattning. Enkäten visar att de flesta kommunerna har fått stöd inom 1-3 områden. Som mest har två kommunerna fått stöd inom 6 områden. I våra intervjuer framkommer även att omfattningen på stödet varierar. Vissa har till exempel fått information via mejl om återvändare eller besökt CVE:s årliga konferens. Andra har fått mer omfattande stöd, till exempel att CVE har gjort platsbesök för att stötta i framtagandet av en lokal lägesbild eller hantera ett särskilt ärende.

2.2 Stödet varierar delvis beroende på kommunstorlek

I intervjuerna fick Ramboll indikationer på att stödet som CVE erhållit skiljer sig mellan kommunstorlek. För att analysera detta vidare har vi dels delat in enkätsvaren efter kommunstorlek, dels kategoriserat det stöd CVE erbjuder.

Kommunstorleksindelningen bygger på SKR:s indelning²:

- Storstäder och storstadnära kommuner
- Större städer och kommuner nära större stad
- Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner³

Kategoriseringen är indelad efter vilken karaktär stödet har: strategiskt, organisatoriskt och operativt. Indelningen redovisas i tabellen nedan.

Tabell 2 Indelning av det stöd som kommunerna har erhållit från CVE

Kategorisering av stöd	Specifikt stöd från CVE
Strategiskt	Ta fram lokala lägesbilder Upprätta en lokal handlingsplan Ta fram en vision eller målsättning för förvaltningen/kommunen
Organisatoriskt	Stöd i att etablera kontakt med externa samarbetsparter Stöd i hur kommunen kan organisera sig/etablera kontaktvägar internt
Operativt	En särskild händelse relaterat till våldsbejakande extremism Ta emot återvändare Stöd i gällande lagstiftning (t ex sekretess) Uppmärksamma tecken på radikaliserings

Genom vår analys kan vi framför allt se att kommunstorleken har betydelse för det strategiska stödet och det operativa stödet. Vid analys av det organisatoriska stödet framkommer små skillnader baserat på kommunstorlek.

STRATEGISKT STÖD GES FRÄMST TILL MINDRE KOMMUNER OCH STÖRRE STÄDER

Enkätsvaren visar att stöd i att ta fram lokala lägesbilder är allra vanligast för mindre städer (33 procent) och större städer (31 procent) men mindre vanligt för storstäder. Det är

² SKR, (2017) Kommungruppsindelning 2017

<https://skr.se/tjanster/kommunerochregioner/faktakommunerochregioner/kommungruppsindelning.2051.html>, Hämtad 2020-10-26.

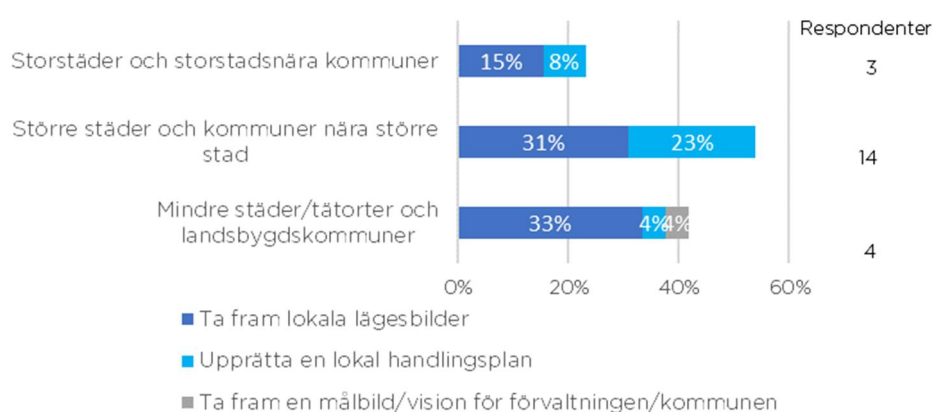
³ För enkelhetens skull kommer vi härefter benämna grupperna i kronologisk ordning efter: storstäder, större städer och mindre städer.

enbart 15 procent av storstäderna som erhållit stödet. I våra intervjuer förklaras det av att storstäder redan har framtagna lägesbilder.

Det är relativt vanligt för större städer att få stöd i att ta fram en lokal handlingsplan (23 procent). Detta är mindre vanligt bland såväl storstäder (8 procent) som mindre städer (4 procent). Intervjuerna vittnar om att mindre kommuner inte har kommit lika långt i sitt förebyggande arbete att ta fram en handlingsplan samtidigt som storstäder redan har en framtagna handlingsplan som de arbetar efter. Det ska tilläggas att vi i intervjuerna har exempel på en storstad som har fått stöd i att ta fram en handlingsplan.

Det är endast en kommun som erhållit stöd i att ta fram en målbild/vision. I våra intervjuer är det flera respondenter som uppger att handlingsplanen kan ses som en målbild/vision då det är ett styrande dokument som kommunledningen har beslutat om.

Figur 4 Andelen kommuner inom respektive kommunstorlek som har erhållit strategiskt stöd

Not: Grafen visar andelen inom respektive kommunstorlek som uppgett att de erhållit det specifika stödet.

DET OPERATIVA STÖDET SKILJER SIG MELLAN KOMMUNSTORLEK

Enkäten visar att kommunerna erhållit olika typer av operativt stöd beroende på kommunstorlek. För storstäder är det vanligast att få stöd i att ta emot återvändare (23 procent) och att hantera lagstiftningen (15 procent). I intervjuer framkommer att ofta är kopplat till just hanteringen av återvändare. Det är mindre vanligt för storstäder att få stöd i att uppmärksamma tecken på radikaliserings eller när en särskild händelse uppstår. Detta ligger också i linje med vad vi har hört i våra intervjuer och förklaras av att kommunerna redan har ett etablerat arbete som innefattar detta.

För mindre städer och större städer är det allra vanligast att få stöd i att uppmärksamma tecken på radikaliserings (29 procent respektive 31 procent), vilket endast utgör en liten andel av stödet för storstäder (8 procent). I intervjuerna har vi också hört att mindre och större städer, i högre utsträckning än storstäder, fokuserar på att uppmärksamma tecken på radikaliserings i syfte att få en lägesbild.

Att få stöd vid en särskild händelse är allra vanligast för större städer (27 procent) men även vanligt för mindre städer (21 procent). I intervjuer framkommer det att stöd vid en särskild händelse framför allt ges via CVE:s stödtelefon dit yrkesverksamma inom kommuner och myndigheter kan höra av sig för att få stöd och råd i det förebyggande arbetet. Ett exempel är yrkesverksamma inom skola som hör av sig när de uppmärksammat tecken på radikaliserings. Andelen kommuner som erhållit stödet är troligen högre än vad enkäten visar då flera samordnare i intervjuer uppger att de inte känner till vilka som har ringt stödtelefonen. Något som kan ha att göra med att yrkesverksamma kan ringa anonymt till stödtelefonen och då CVE inte för någon statistik på vilka som tar del av stödet.

INGA STÖRRE SKILLNADER I DET ORGANISATORISKA STÖDET BASERAT PÅ KOMMUNSTORLEK

Det organisatoriska stödet visar ingen direkt skillnad för kommunstorlek. Ca 40 procent av de svarande kommunerna inom respektive kommunstorlek har erhållit organisatoriskt stöd. Det är något vanligare för storstäder och större städer att få stöd i hur kommunen kan organisera sig internt/etablera kontaktvägar internt medan det är något vanligare för mindre städer att få stöd i att etablera externa kontakter.

OMFATTNINGEN PÅ STÖDET VARIERAR DELVIS PÅ KOMMUNSTORLEK

Enkäten visar att det är högst andel storstäder som inte erhållit något stöd (31 procent) följt av större städer (23 procent). Endast 8 procent av de mindre städerna har inte erhållit stöd. Bland de kommuner som erhållit stöd kan vi inte se några mönster för att en viss typ av kommun erhåller mer eller mindre stöd, utan det varierar oberoende kommunstorlek

2.3 CVE uppfattas ha flera målgrupper inom kommunen

CVE har även bitt Ramboll undersöka vilka kommunerna själva ser som mottagare av CVE:s stöd. Detta för att de ska kunna rikta sina insatser till dessa funktioner i kommunerna.

I intervjuerna framkommer att kommunerna har olika bilder av vilka funktioner som är målgrupp för CVE:s stöd. Tre huvudsakliga målgrupper framträder. Majoriteten uppger att det är kontaktpersonen som ofta också är samordnare för frågor inom våldsbejakande extremism. Kommunerna uppfattar ibland att arbetsgruppen eller nätverket som finns i kommunen och ofta har representanter från berörda förvaltningar är en målgrupp. De har sällan direktkontakt med CVE men kan ta del av utbildningar, konferenser, vara med och ta fram lägesbilder och handlingsplaner. Slutligen finns målgruppen yrkesverksamma inom exempelvis socialtjänst eller skola.

3. KOMMUNERNAS UPPLEVELSE AV STÖDET OCH VAD DET HAR LETT TILL

Följande kapitel inleds med att beskriva hur kommunerna kommer i kontakt med CVE. Därefter går vi in på kommunernas upplevelse av stödet på en övergripande nivå för att sedan beskriva mer specifikt hur det strategiska, organisatoriska och operativa stödet upplevs och vad det har lett till. Resultaten bygger på enkäten och intervjuerna som har genomförts.

3.1 Kommunerna kommer i kontakt med CVE på olika sätt

Utifrån våra intervjuer framkommer att kommunerna kommer i kontakt med CVE på olika sätt. Vissa kommuner beskriver att deras kontakt främst består av kunskapsinhämtning från CVE:s hemsida. De flesta kommunerna uppger dock att kontakten sker via samtal med personal på CVE. Många av samordnarna vi intervjuat har tidigare upparbetade kontaktvägar med CVE vilket gör det enkelt att komma i kontakt. Slutligen beskriver flera intervjupersoner att CVE:s stödtelefon är ett vanligt sätt att komma i kontakt med CVE, framför allt för yrkesverksamma i kommunen.

Många samordnare har kännedom om CVE:s stödtelefon⁴ men flera av våra intervjupersoner upplever inte ett behov av att använda den. Detta förklaras antingen av att de redan har tillräcklig kunskap eller att de använder sig av andra kontaktvägar in i CVE. När en yrkesverksam använder sig av stödtelefonen är det ovanligt att återkoppling sker till samordnaren. Det är därför svårt för kommunerna att veta hur frekvent stödtelefonen används i en kommun. Detta är något flera kommuner lyft som en brist och att de önskar mer återkoppling från CVE vilka funktioner från deras kommun som hört av sig och i vilket ärende. Detta skulle förtydliga samordnarens förståelse för problembilden i kommunen.

3.2 Kommunerna är i allmänhet mycket nöjda med CVE:s stöd

I intervjuerna framkommer att de kommuner som erhållit stöd från CVE är mycket nöjda. På en övergripande nivå kan kommunernas upplevelse av CVE:s stöd sammanfattas i sex styrkor.

CVE har sedan införandet lyssnat efter kommunernas behov: Flera kommuner beskriver hur de uppskattar att CVE har ett behovsanpassat stöd och att de utvecklar och anpassar sitt stöd i dialog med kommunen. De ser det även som positivt att CVE inte går in för mycket på detaljnivå i individärenden (om så inte efterfrågas) utan istället stöttar kommuner inom de områden där de uttryckligen behöver stöd som exempelvis i frågan om att hantera återvändare.

Det är enkelt att få kontakt med CVE och stöd ges inom snar framtid: Alla våra intervjupersoner som har fått stöd från CVE är mycket nöjda med hur enkelt det har varit att komma i kontakt med dem. Samordnarna uppger att det alltid går att ringa stödtelefonen. Vissa uppger att de också har direkt kontakt med personal på CVE. Ärendena skiljer sig givetvis åt men det vi har hört i intervjuerna är att CVE, beroende på ärendets karaktär, antingen kan återkoppla direkt eller återkomma inom en snar framtid. I vissa kommuner har CVE gjort platsbesök och även dessa upplever att CVE har varit snabba på att ge stöd.

CVE har mycket god kunskap och kompetens inom våldsbejakande extremism: Majoriteten av alla respondenter understryker i intervjuerna att personalen på CVE är mycket kompetent och har hög kunskap inom våldsbejakande extremism. Flera samordnare menar att CVE:s kunskap har en stor bredd vilket gör att man kan få

⁴ I enkäten framkommer att 94 procent har kännedom om CVEs stödtelefon.

stöd inom ett flertal områden, allt ifrån juridiska aspekter till hantering av ett särskilt ärende.

CVE är bra på att knyta an till den lokala kontexten: Flera respondenter menar att CVE:s behovsanpassade stöd är anpassat till den enskilda kommunens möjligheter och begränsningar, till exempel om kommunerna får stöd i att ta fram en lokal handlingsplan så är det anpassat efter kommunernas resurser och möjligheter att arbeta med frågan. Kopplat till juridiska aspekter så anses CVE också ha god kunskap om kommunal lagstiftning och därmed för vilket handlingsutrymme kommunen har.

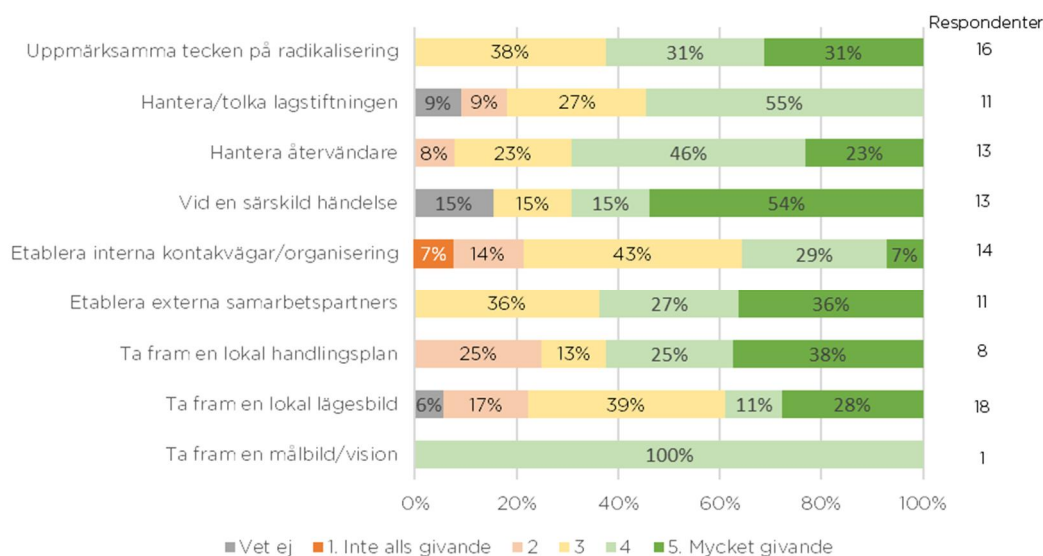
CVE är bra på att omvärldsbevaka: Flera respondenter lyfter CVE:s omvärldsbevakning, en nationell och internationell omvärldsbevakning av händelser eller tendenser inom våldsbejakande extremism, som mycket värdefull för deras arbete. Flera menar att omvärldsbevakningen ger värdefull input till vad de bör vara uppmärksamma på framåt.

CVE är bra på att sammankoppla kommuner med liknande problematik: Flera av de kommuner vi har intervjuat är delaktiga i nätverket om återvändare, där möjligheten att få dela erfarenheter med andra kommuner med liknande problematik anses mycket värdefullt. I intervjuer framkommer också att CVE stöttat enskilda kommuner att komma i kontakt med andra kommuner med liknande problematik, vilket bidragit till att de har kunnat dra lärdomar från varandra.

3.3 Det specifika stödet är givande och har bidragit till att utveckla kommunernas förmåga

I enkäten ser vi att CVE:s behovsanpassade stöd bedöms vara givande till mycket givande (Se figur nedan). Vi kan inte se några tydliga tendenser att det strategiska, operativa eller organisatoriska upplevs vara bättre eller sämre.

Figur 5 Kommunernas upplevelse av stödet

DET STRATEGISKA STÖDET HAR BIDRAGIT TILL UPPRÄTTANDE AV HANDLINGSPLANER SOM ANVÄNDS

I enkäten framkommer att 75 procent av de kommuner som erhållit stöd i att ta fram en handlingsplan arbetar efter den. Resterande kommuner håller på att upprätta en handlingsplan eller har planer på att upprätta en handlingsplan. I intervjuer framkommer att handlingsplanen har varit till stor användning i det förebyggande arbetet. Vidare beskriver en samordnare att handlingsplanen blev användbar tack vare att CVE beskrev nyttan av en handlingsplan, hur den kan användas och såg till att anpassa den efter

kommunens arbetssätt och resurser inom området. Samtidigt lyfter andra intervjupersoner att det finns en risk att handlingsplanen inte kommer till användning.

Processen att ta fram en lokal lägesbild har inte kommit lika långt som processen att ta fram en handlingsplan. Knappt 40 procent av de kommuner som erhållit stödet har en lokal lägesbild som de arbetar efter. Resterande 60 procent håller på att upprätta en lokal lägesbild eller har planer på att göra detta. I våra intervjuer beskrivs att det är svårt att upprätthålla en lokal lägesbild då den behöver uppdateras löpande. Vidare beskriver intervjupersonerna att lägesbilden är beroende av att andra förvaltningar, till exempel utbildning och socialtjänst, bidrar till att uppdatera lägesbilden. I vissa fall blir arbetet lidande på grund av bristande kunskap, tid eller prioriteringar från dessa förvaltningar.

De intervjupersoner som har fått stöd i att ta fram en lokal handlingsplan är mycket nöjda. En samordnare beskriver att CVE bidrog med att ställa "rätt" frågor och ge exempel på hur andra kommuner har tagit fram sina lägesbilder. En annan samordnare beskriver hur CVE inför framtagandet lyssnade in kommunens behov och anpassade stödet för att den lokala lägesbilden skulle bli så användbar som möjligt för kommunen.

" Inte en mall utan ett samarbete kom vi fram till vad vi skulle göra."
-Samordnare

DET ORGANISATORISKA STÖDET HAR BIDRAGIT TILL EXTERNT SAMARBETE OCH TILL VISS DEL INTERNT SAMARBETE

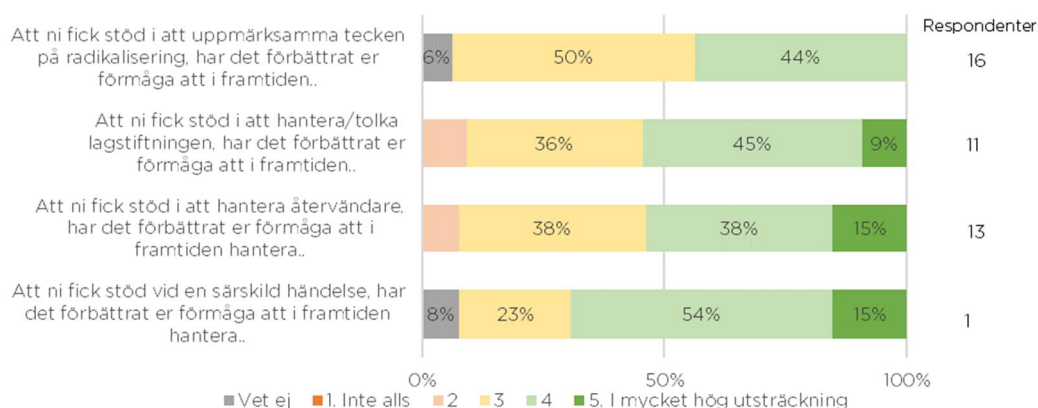
Det organisatoriska stödet har bidragit till att 55 procent av kommunerna, som erhållit stöd, etablerat externa samarbetspartners. 27 procent har kontakt med externa parter om att samarbeta. Resterande 18 procent har antingen ingen kontakt om att etablera samverkan eller ser inte behovet. I våra intervjuer beskrivs den externa samverkan ske främst med Polisen, SÄPO, föreningar, Trossamfund och andra civilsamhällesaktörer men även andra kommuner. Vidare beskrivs den externa samverkan ha etablerats genom deltagande i regionala utbildningar via Länsstyrelsen eller den årliga konferensen som CVE håller i.

Det organisatoriska stödet har även etablerat intern samverkan men i betydligt lägre utsträckning (29 procent). 29 procent håller på att etablera nya kontaktvägar. Resterande har inte etablerat nya kontaktvägar (29 procent) eller ser inte behovet av att göra det (14 procent). Intervjupersonerna beskriver att den interna samverkan består av det förvaltningsövergripande nätverket/samverkansgruppen som hanterar våldsbejakande extremism. Vidare beskriver några att det är svårare att få till intern samverkan då den bygger på att representanter från andra förvaltningar prioriterar och avsätter tid för samverkan. Så även om stödet från CVE upplevs som givande kan det vara svårt att få igång.

DET OPERATIVA STÖDET HAR FÖRBÄTTRAT KOMMUNERNAS FÖRMÅGA ATT HANTERA KONKRETA SITUATIONER I FRAMTIDEN

Enkäten visar att stödet har stärkt kommunernas förmåga att hantera operativa ärenden i framtiden (se figur nedan).

Figur 6 CVE:s bidrag till kommunernas förmåga att hantera operativa ärenden i framtiden

Stöd vid en särskild händelse har i hög utsträckning stärkt kommunernas förmåga att hantera liknande ärenden i framtiden. I intervjuer skiljer sig delvis kommunernas bild av vad som anses som särskilda händelser. Vissa uppger att de har fått stöd med återvändare, andra att de har fått stöd med att uppdatera lägesbilden. De flesta beskriver att stödet har gått till en skola där en lärare eller rektor har uppmärksammat extremistiska åsikter hos en eller flera elever. Våra intervjupersoner har dock svårt att beskriva vad stödet har lett till då det sällan sker någon uppföljning av det stöd som erhållits.

CVE:s stöd har även i hög utsträckning stärkt majoriteten av kommunernas förmåga att hantera återvändare. I samband med att återvändarfrågan fick stort fokus under år 2019 samlade CVE de kommuner som påverkades. Flera av de kommuner vi har intervjuat ingår i den gruppen. Dessa beskriver att CVE har väglett dem i frågan och att gruppen har gett dem möjlighet att diskutera ärendet med andra kommuner. Några beskriver vidare att CVE har förtydligat vad som är kommunens roll kring återvändare och vad ligger på andra aktörer. Vissa samordnare uttrycker att ärendet hade varit betydligt svårare att hantera på egen hand.

CVE:s stöd har också stärkt kommunernas framtida förmåga att uppmärksamma tecken på radikalisering, om än i lägre utsträckning än de andra delarna av det operativa stödet. Några av våra intervjupersoner har erhållit stödet via CVE:s omvärldsbevakning. Dessa beskriver att omvärldsbevakningen synliggjort vad de bör vara uppmärksamma på lokalt. Andra kommuner uppger i intervju att de erhållit stöd i samband med framtagandet av en lokal lägesbild där CVE stöttat i vad som bör ingå i lägesbilden. En samordnare beskriver att CVE genom sitt stöd fick kommunen att lyfta upp arbetet på en strukturell nivå, att uppmärksamma tecken på radikalisering utifrån ett systemperspektiv och inte enskilda individer. Våra respondenter är mycket nöjda med stödet de erhållit men flera beskriver att det fortsatt är en utmaning, dels att hänga med i vilka tecken kommunen behöver vara uppmärksam på, dels hur kommunen ska uppmärksamma dessa tecken.

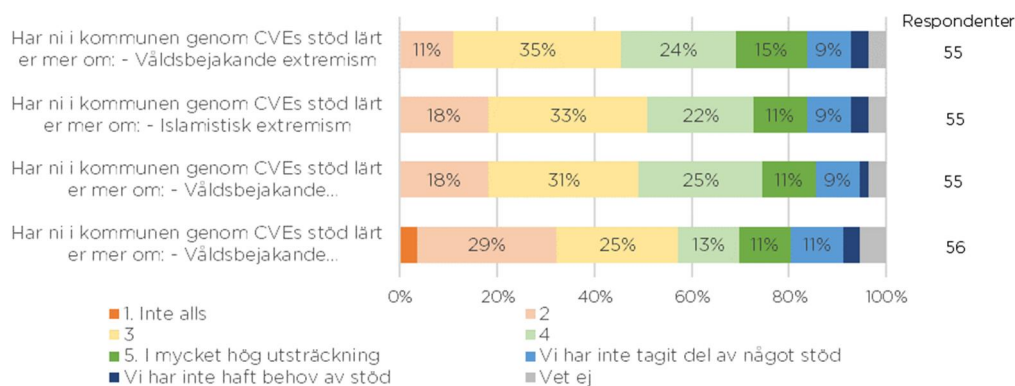
Enkäten visar att de kommuner som erhållit stöd i att tolka lagstiftningen upplever att det stärkt deras förmåga inför framtiden. I våra intervjuer beskriver flera kommuner att kommunal lagstiftning, framför allt sekretess, är en utmaning i det förebyggande arbetet. Vidare beskriver de som erhållit stöd att det främst har handlat om informationsdelning kring återvändare, både mellan förvaltningar men också med externa aktörer såsom SÄPO och Polisen. Stödet beskrivs ha bidragit till att förenkla arbetet kring återvändare tack vare CVE:s kunskap och förståelse för kommunal lagstiftning och kommunens uppdrag.

”Bra information, bra att man har fokuserat på den frågan. Några av träffarna: vad kan man göra med en återvändare? Kan man komma tillbaka utan att något händer - vad händer och vad säger lagstiftningen?”
-Samordnare

CVE HAR BIDRAGIT MED KUNSKAP OM VÅLDSBEJAKANDE EXTREMISM

Enkäten visar att alla kommuner som tagit del av CVE:s stöd i viss mån har lärt sig mer om våldsbejakande extremism. I vilken utsträckning de har ökat sina kunskaper varierar dock. 39 procent har i hög till mycket hög utsträckning lärt sig mer om våldsbejakande extremism. Ca 45 procent har lärt sig något mer om våldsbejakande extremism medan 4 procent uppger att de inte vet. Resterande kommuner har inte tagit del av något stöd och vissa uppger att de inte har haft behov av stöd. Kommunerna har därefter fått ungefär lika mycket kunskap om islamistisk extremism som om högerextremism. Våldsbejakande vänsterextremism verkar kommuner dock ha lärt sig mindre om i jämförelse.

Figur 7 CVE:s bidrag till kunskap om våldsbejakande extremism i kommunerna

I våra intervjuer framkommer att kunskapsstödet främst erhållits via utbildningar, nätverk och CVE:s årliga konferens. I intervjuerna framkom möjliga förklaringar till varför stödet bedömts som mindre givande i enkäten. En samordnare beskriver att kommunen erhållit utbildning via Länsstyrelsen som var på en något för hög nivå. På grund av att språket var för komplext hade flera representanter från kommunen svårt att tillgodogöra sig kunskapen. Andra respondenter beskriver att de lärt sig mindre om våldsbejakande vänsterextremism då utbildningen de deltagit i fokuserade på de andra områdena.

4. KOMMUNERNAS FRAMTIDA BEHOV

I följande kapitel inleder vi med att beskriva vilket typ av stöd som kommunerna efterfrågar framåt. Därefter analyserar vi hur utmaningar och behov skiljer sig beroende på problembild och arbetssätt. Detta gör vi genom att ta fram olika "typkommuner" som baseras på de 12 intervjuer vi genomfört.

4.1 Många kommuner är nöjda med stödet och har fortsatt behov av stöd

Intervjuerna och enkätundersökningen visar att många av kommunerna är nöjda med stödet de erhållit och vill att det ska fortsätta. Det gäller både CVE:s förhållningsätt och de områden stöd erbjuds inom. En stor del av de framtida behoven kommunerna preciserar, i såväl enkäten som intervjuerna, ligger i linje med det stöd CVE erbjuder idag. Flera lyfter behov av stöd i att ta fram en lägesbild och handlingsplan. Andra understryker också att de fortsatt vill ta del av den informationsdelning CVE ger genom veckoutskick och omvärldsbevakning. I intervjuer är det också flera som uttrycker att de vill att CVE bevarar sitt lyhörda och behovsanpassade arbetssätt.

4.2 Framåt efterfrågas mer vägledning från CVE och kunskapshöjande insatser

Kommunerna efterfrågar mer vägledning från CVE och kunskapshöjande insatser som komplement till det befintliga stödet. Nedan ges en sammanfattning av vad kommunerna efterfrågat i såväl enkäten som intervjuerna.

BEHOV AV VÄGLEDNING FÖR HUR KOMMUNERNA SKA ARBETA

Flera kommuner efterfrågar mer vägledning för hur de skulle kunna arbeta utifrån forskning. I intervjuer efterfrågas vägledning från CVE som kan utgöra ett stöd att luta sig emot när komplexa frågor uppstår, exempelvis kopplat till föreningar som får bidrag eller återvändare och avhopparverksamheter. Det kan vara exempel som kommuner kan följa och etablera lokalt vid behov. Vidare efterfrågar de även verktyg och metoder för hur de ska arbeta. Vissa efterfrågar även goda exempel och lärdomar på hur andra kommuner har arbetat med återvändare.

BEHOV AV STÖD FÖR ATT FORTSÄTTA PRIORITERA FRÅGAN VID MINDRE PROBLEMATIK

För kommuner där problembilden är mindre beskrivs den främsta utmaningen vara att hålla arbetet mot våldsbejakande extremism vid liv. Arbetet uppges inte vara lika högt prioriterat när få tecken på extremism och särskilda händelser inte sker. Intervjupersoner ser också en risk att området ska fortsätta vara politisk prioriterat när problembilden och den mediala uppmärksamheten minskar. Slutligen kan frågans prioritering svänga snabbt politiskt där nationella riktlinjer kan vara ett stöd för hur man ska arbeta i kommunerna.

MER STÖD VID SEKRETESSPROBLEMATIK

Majoriteten av våra intervjupersoner beskriver att lagstiftningen är en utmaning i arbetet mot våldsbejakande extremism. Detta gäller samtliga kommuner men upplevs extra utmanande bland de som har en mindre problembild. Problematiken som lyfts handlar framför allt om sekretess, hur kommunerna får dela information mellan förvaltningar men även med externa aktörer såsom polis och SÄPO. Flera kommuner efterfrågar därför stöd i hur lagstiftningen kan tolkas och hur kommunen bör agera därefter.

BEHOV AV RIKTLINJER FÖR SAMVERKAN

Fler kommuner poängterar även vikten av ett framtida stöd för att initiera och upprätthålla intern och extern samverkan. Vidare önskas förslag och i viss utsträckning riktlinjer för hur samverkan kan ske mellan myndigheter på lokal nivå, mellan kommuner, mellan kommun och region, mellan kommun och andra viktiga parter såsom polis och civilsamhälle.

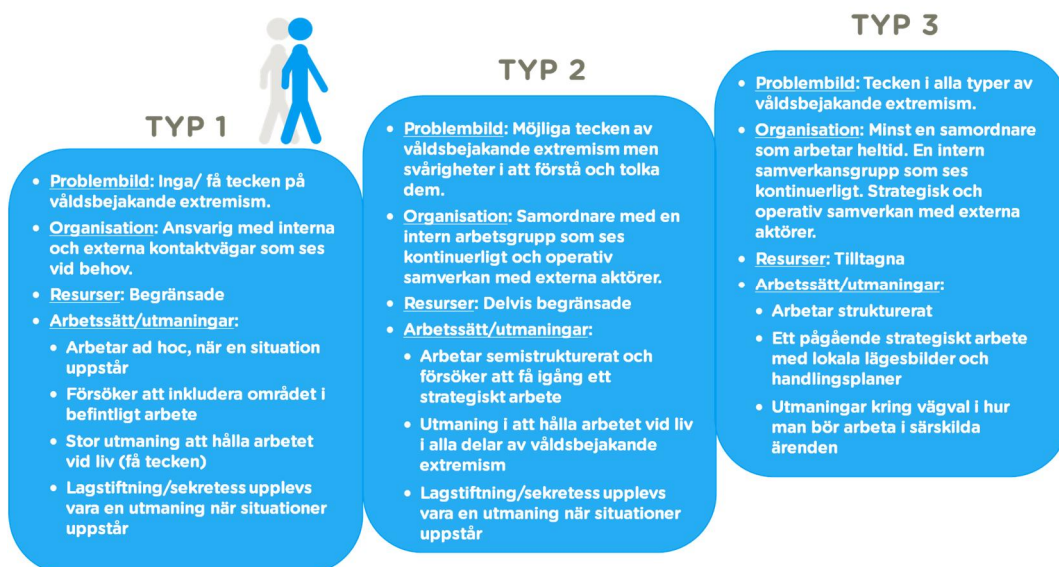
STORT BEHOV AV KUNSKAPSHÖJANDE INSATSER

En del kommuner uttrycker behov av olika typer av kompetenshöjande insatser. De ser att flera olika typer av utbildningsinsatser kan stärka det operativa, organisatoriska och strategiska arbetet med att förebygga våldsbejakande extremism. För att stärka det operativa arbetet efterfrågas bland annat lättillgängliga webbutbildningar för samordnare, arbetsgrupp och yrkesverksamma. De efterfrågar också utbildning i att tolka klotter som kan vara relaterad till våldsbejakande extremism samt stöd i att uppmärksamma tecken på radikalisering. Samordnare efterfrågar också spetsutbildningar för att fördjupa sina egna kunskaper. För att stärka det organisatoriska arbetet efterfrågas utbildningsinsatser i hur informationsdelning mellan polis och socialtjänst kommer att se ut framför. Även mer generella kompetenshöjande insatser om samverkan med exempelvis polis och civilsamhället. För att stärka det strategiska arbetet efterfrågas utbildningsinsatser för hur kommunerna ska bedriva arbetet strategiskt. Kommunerna önskar också kompetenshöjande insatser riktad till politiker för att få med dem i det förebyggande arbetet. En fullständig lista på de kompetenshöjande insatser som kommunerna efterfrågar redovisas i bilaga 3.

4.3 Utmaningar och behov skiljer sig beroende på problembild och arbetssätt

I arbetet med att identifiera kommunernas utmaningar och behov har vi kunnat urskilja vissa mönster. I vår analys av enkät- och intervjuvaren kan vi se att vilket typ av stöd som kommunerna erhållit skiljer sig på kommunstorlek. Men vi kan också se att beroende på kommunernas problembild och hur långt de har kommit i arbetet påverkar deras utmaningar och behov framåt. Detta är ofta sammankopplat med kommunernas storlek men inte alltid. Utifrån de intervjuer vi har genomfört kan vi urskilja tre olika typer av kommuner, s.k. "typkommuner". Typkommunerna baseras enbart på 12 intervjuer varför det förmodligen finns flera olika typer av kommuner än de tre vi identifierat. Typkommunerna är också en förenkling av verkligheten. Det finns kommuner som passar väl in i en av typerna, medan andra befinner sig mellan de tre eller uppvisar snarlika drag med flera. Indelningen bör därför betraktas som en analytisk strategi för att synliggöra kommunernas olika behov av stöd som kan tas i beaktande när CVE utformar sitt stöd.

De parametrar som får betydelse i kategoriseringen är problembilden av våldsbejakande extremism och arbetet mot våldsbejakande extremism, exempelvis om det finns en utpekad samordnare med mandat, resurser och kunskap, om det finns en organisation/nätverk/uppbyggd extern och intern samverkan, finns handlingsplan/strategi/lägesbilder). I figuren nedan redovisas de olika typkommunerna övergripande.

Figur 8. Typkommuner baserade på intervjuer med 12 kommuner⁵

Typ 1: Kommunen har inga eller få tecken på våldsbejakande extremism. Det finns en person som ansvarar för arbetet mot våldsbejakande extremism i kommunen, men enbart som en liten del av sin ordinarie tjänst som exempelvis säkerhetschef eller socialchef. Resurser är begränsade och den ansvarige har interna och externa kontaktvägar för när särskilda händelser uppstår. Då problembilden är mindre beskrivs den främsta utmaningen vara att hålla arbetet mot våldsbejakande extremism vid liv. Kommunerna försöker därför integrera frågorna i befintligt arbete inom till exempel trygghet- och brottsförebyggande frågor. Arbetet uppges inte vara lika högt prioriterat när få tecken på extremism och särskilda händelser inte sker. Sekretesslagstiftningen, hur information får delas internt och externt i kommunen, upplevs också vara en stor utmaning när särskilda händelser uppstår.

Typ 2: Kommunen har möjliga tecken på våldsbejakande extremism men upplever svårigheter i att tolka och förstå dem. Det finns en utsedd samordnare som arbetar deltid med frågan. Kommunen har en intern samverkansgrupp med representanter från berörda förvaltningar som ses kontinuerligt. Samordnaren har också en utarbetad samverkan med externa aktörer såsom Polis och SÄPO för när särskilda händelser uppstår. Även om det finns resurser varierar det i vilken utsträckning representanter kan bidra i samverkansgruppen. Kommunen upplever utmaningar att arbeta förebyggande och hålla arbetet vid liv i alla möjliga delar av våldsbejakande extremism samtidigt som sekretesslagstiftningen upplevs utmanande när särskilda händelser uppstår.

Typ 3: Kommunen har tecken i alla typer av våldsbejakande extremism. Det finns minst en samordnare som arbetar heltid med frågan. Samordnaren har en intern samverkansgrupp som ses kontinuerligt. Samtidigt pågår en strategisk och operativ samverkan med externa aktörer. Resurserna är tilltagna och möjliggör ett strukturerat arbete i kommunen. Det pågår ett strategiskt arbete där kommunen arbetar utifrån en lokal handlingsplan och lokala lägesbilder. Den främsta utmaningen är hur kommunen bör hantera särskilt komplexa ärenden, exempelvis kopplat till föreningar som får bidrag.

5. SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

I detta avslutande kapitel presenterar vi slutsatserna från vår utvärdering av det behovsanpassade stöd CVE erbjuder kommuner. Vi presenterar även ett antal rekommendationer till CVE i det fortsatta arbetet med bidraget.

5.1 Slutsatser

Nedan presenterar vi slutsatserna från vår utvärdering av CVE:s behovsanpassade stöd till kommuner.

KOMMUNERNA ÄR NÖJDA MED STÖDET SOM ERHÅLLITS OCH DET HAR GETT EFFEKT

Enkäten och intervjuerna visar att kommunerna är nöjda med det stöd de erhållit från CVE. Samordnarna upplever att personalen på CVE har mycket god kunskap och kompetens inom våldsbejakande extremism. Flera understryker också att CVE sedan införandet varit lyhörda för kommunernas behov och i utformningen av stödet. Kommunerna är också nöjda med det specifika stöd som erhållits och upplever att CVE har varit bra på att anpassa det till kommunens utmaningar, behov och möjligheter att arbeta med frågan. Vi kan konstatera att CVE har, genom sitt lyhörda arbetssätt, skapat en förtroendefull dialog med kommunerna. Vi kan även konstatera att stödet har utvecklat kommunernas förmåga att arbeta organisatoriskt, strategiskt och operativt mot våldsbejakande extremism om än i varierad utsträckning.

STÖDET LIGGER I LINJE MED DET BEHOV SOM EFTERFRÅGAS MEN MER VÄGLEDNING EFTERFRÅGAS

Vi kan i utvärderingen fastställa att kommunernas behov av stöd i stort ligger i linje med CVE:s befintliga stöd. Samtidigt framkommer i vissa av våra intervjuer att det är svårt för respondenterna att precisera sina behov framåt. Enkäten är också utformad efter vilket typ av stöd CVE erbjuder idag varför den kan vara ledande när kommunerna preciserar behov. Ramboll ser därmed en risk att kommunerna själva inte alltid vet vad de har för behov framåt i förhållande till hur ett effektivt arbete för att minska och motverka våldsbejakande extremism och därmed inte vet vilket stöd de bör efterfråga. Flera har också lyft att de ser behov av mer vägledning i hur det bör arbeta.

FRAMTIDA BEHOV AV STÖD SKILJER SIG BEROENDE PÅ PROBLEMBILD OCH HUR LÅNGT KOMMUNERNA KOMMIT I ARBETET

I vår analys fastställer vi att kommunernas utmaningar och behov ser olika ut beroende på problembild och hur långt de har kommit i det förebyggande arbetet. Ramboll har tagit fram tre typkommuner som illustrerar hur behoven för de olika typkommunerna skiljer sig åt. Vår studie baseras enbart på 12 kommuner varför den inte ska betraktas som heltäckande. Det finns säkerligen kommuner med andra utmaningar och behov som CVE stödjer, men även kommuner som CVE i dagsläget inte når ut till idag. Vi tror att denna analytiska strategi kan vara vägledande för CVE i att utveckla det behovsanpassade stödet framåt.

5.2 Rekommendationer

Nedan presenterar vi våra rekommendationer för CVE:s fortsatta arbete med att ge behovsanpassat stöd till kommuner som arbetar mot våldsbejakande extremism.

Ramboll rekommenderar att CVE behåller sitt förhållningssätt men ger mer vägledning hur kommunerna bör arbeta. Ett mer vägledande arbetssätt kan vara ett stöd för kommunerna hur de bör och kan arbeta i särskilda frågor. Det är viktigt att kombinera vägledning med ett lyhört förhållningssätt behovsanpassat till varje enskild kommun.

- **Ramboll rekommenderar att CVE preciserar vilket typ av stöd CVE erbjuder idag och vilka resultat och effekter det förväntas leda till.** Detta är något som brukar sammanfattas som en effektlogik. En effektlogik är ett kraftfullt verktyg för att illustrera vad CVE vill uppnå med sitt behovsanpassade stöd. Effektlogiken kan användas till att följa upp den egna verksamheten i syfte att säkerställa att arbetet bedrivs ändamålsenligt. Effektlogiken kan även med fördel användas i kommunikativt syfte.

- **Ramboll rekommenderar att CVE även framåt kartlägger kommunernas pågående arbete för att se vilka behov som finns.** CVE kan med fördel ta inspiration från typkommunerna för att kartlägga brett hur kommunerna arbetar idag, undersöka om det ligger i linje med hur arbetet mot våldsbejakande extremism bör bedrivas och därefter utgöra ett stöd för hur CVE kan prioritera och rikta sitt behovsanpassade stöd framåt.

- **Ramboll rekommenderar att CVE fortsätter att marknadsföra sig i syfte att nå fler kommuner med behov.** Det finns troligtvis fler kommuner som har behov av CVE:s stöd men som i dagsläget inte vet om sina faktiska behov alternativt att de inte vet vilka behov som CVE kan tillgodose.

BILAGA 1 ENKÄTFRÅGOR

I följande bilaga redovisas enkätfrågorna.

TYP AV STÖD FRÅN CVE

1. Vilken typ av stöd har din kommun tagit del av från CVE? (fasta flervalsalternativ, möjligt att välja flera)
 - Stöd i att ta fram lokala lägesbilder
 - Stöd i att upprätta en lokal handlingsplan
 - Stöd i att ta fram en vision eller målsättning för förvaltningen/kommunen

 - Stöd i att etablera kontakt med externa samarbetsparter
 - Stöd i hur kommunen kan organisera sig/etablera kontaktvägar internt

 - Stöd vid en särskild händelse relaterat till våldsbejakande extremism
 - Stöd i att ta emot återvändare
 - Stöd i gällande lagstiftning (t ex sekretess)
 - Stöd i att uppmärksamma tecken på radikalisering

 - Annat? (Fritextsvar)
 - Vi har inte tagit del av något stöd
 - Vet ej

2. Har ni i kommunen genom CVE:s stöd lärt er mer om:
 - 1) våldsbejakande extremism,
 - 2) islamistisk extremism,
 - 3) våldsbejakande högerextremism,
 - 4) våldsbejakande vänsterextremism

Skala: Alternativ och skala (1. Inte alls. 5. I hög utsträckning, vet ej, vi har inte haft behov av stöd, vi visste inte att stöd fanns att ta del av)

RESULTATET AV CVE:S STÖD

3. I vilken utsträckning har CVE:s stöd påverkat er att arbeta förebyggande mot våldsbejakande extremism enligt nedan delar:
4. Målbild/vision
 - Vi har en framtagen vision/målbild som vi arbetar efter
 - Vi håller på att upprätta en vision/målbild som vi tänker arbeta efter
 - Vi har planer på att ta fram en vision/målbild
 - Vi har inte tagit fram en vision/målbild
 - Vi har inte behov av att ta fram en vision/målbild
5. Lokal lägesbild
 - Vi har en framtagen lokal lägesbild som vi arbetar efter
 - Vi håller på att upprätta en lokal lägesbild som vi tänker arbeta efter
 - Vi har planer på att ta fram en lokal lägesbild
 - Vi har inte tagit fram en lokal lägesbild
 - Vi har inte behov av att ta fram en lokal lägesbild
6. Lokal handlingsplan
 - Vi har en framtagen lokal handlingsplan som vi arbetar efter
 - Vi håller på att upprätta en lokal handlingsplan som vi tänker arbeta efter
 - Vi har planer på att ta fram en lokal handlingsplan
 - Vi har inte tagit fram en lokal handlingsplan
 - Vi har inte behov av att ta fram en lokal handlingsplan

7. Intern organisering i kommunen
 - Vi har etablerat nya kontaktvägar/förbättrat hur vi organiserar oss internt
 - Vi håller på att etablera nya kontaktvägar/förbättra hur vi organiserar oss internt
 - Vi har inte etablerat nya kontaktvägar eller gjort några förändringar hur vi organiserar oss internt
 - Vi har inte behov av att etablera nya kontaktvägar eller göra förändringar i vår interna organisering
8. Externa samarbetsparter
 - Vi har etablerat samarbete med en eller flera externa parter
 - Vi har kontakt med en eller flera externa parter om att samarbeta
 - Vi har varken kontakt med externa parter om att samarbeta eller etablerat samarbete
 - Vi har inte behov av att samarbeta med externa parter
9. Särskild händelse
 - Att ni fick stödet har det förbättrat er förmåga att i framtiden hantera händelser kopplat till våldsbejakande extremism?
 - Skala: Alternativ och skala (1. Inte alls. 5. I hög utsträckning, vet ej)
10. Återvändare
 - Att ni fick stödet har det förbättrat er förmåga att i framtiden hantera återvändare kopplat till våldsbejakande extremism
 - Skala: Alternativ och skala (1. Inte alls. 5. I hög utsträckning, vet ej)
11. Lagstiftning (t ex sekretess)
 - Att ni fick stödet har det förbättrat er förmåga att i framtiden tolka/hantera lagstiftningen kopplat till arbetet inom våldsbejakande extremism
 - Skala: Alternativ och skala (1. Inte alls. 5. I hög utsträckning, vet ej)
12. Uppmärksamma tecken på radikaliserings
 - Att ni fick stödet har det förbättrat er förmåga att i framtiden uppmärksamma tecken på radikaliserings?
 - Skala: Alternativ och skala (1. Inte alls. 5. I hög utsträckning, vet ej)

CVE:S STÖDTELEFON

13. Har du kännedom om CVE:s stödtelefon?

- Ja
- Nej

BEHOV AV STÖD FRÅN CVE FRAMÅT

1. Vad har ni för behov av stöd framåt från CVE? (fritextsvar)

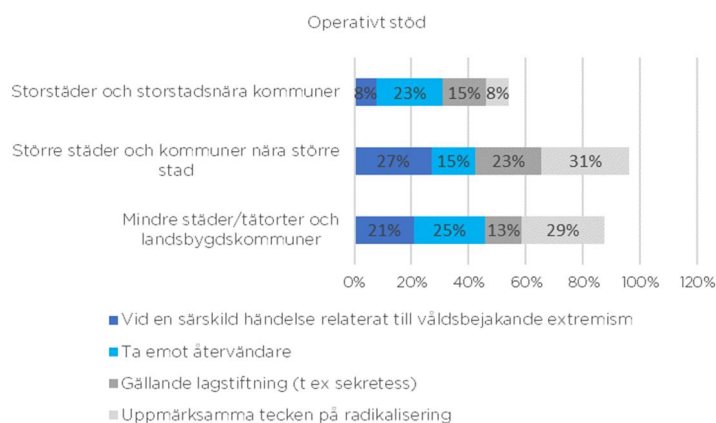
AVSLUTNINGSVIS

Har du några övriga synpunkter/kommentarer får du gärna skriva dem nedan (fritext)

BILAGA 2 ENKÄTSVAR

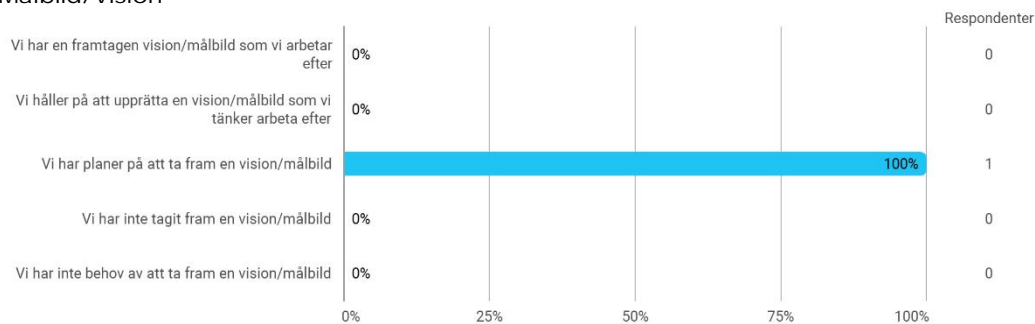
I följande bilaga presenteras grafer till de resultat som beskrivs i enkäten.

TYP AV STÖD FRÅN CVE

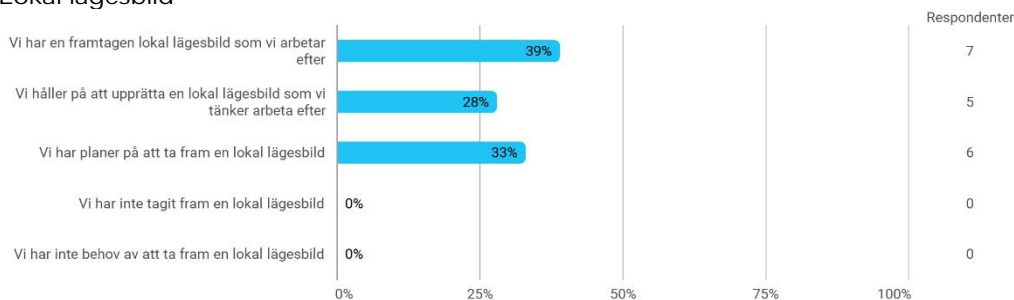

RESULTAT AV CVE:S STÖD

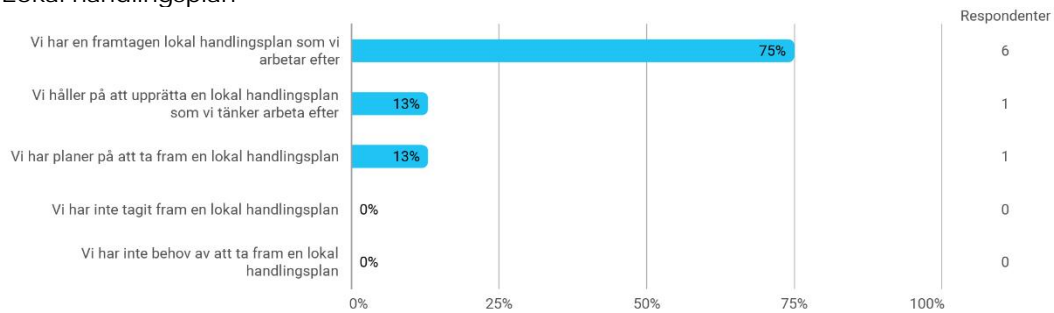
Målbild/vision

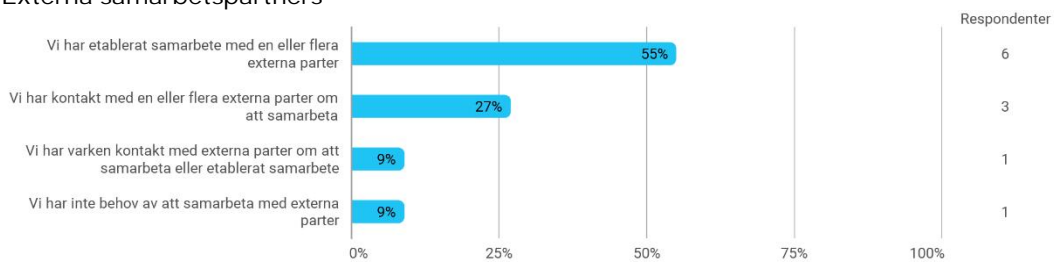
Lokal lägesbild

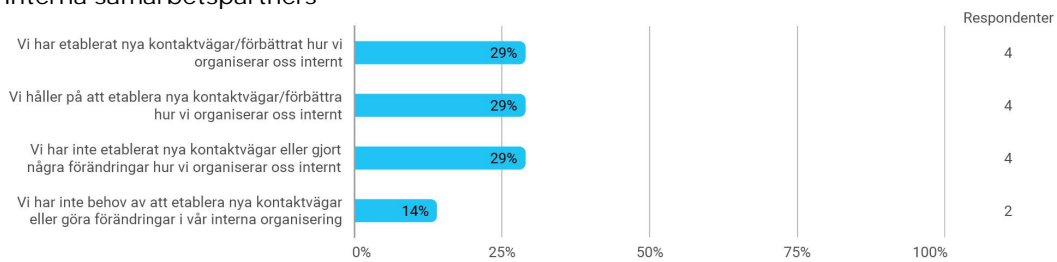
Lokal handlingsplan

Externa samarbetspartners

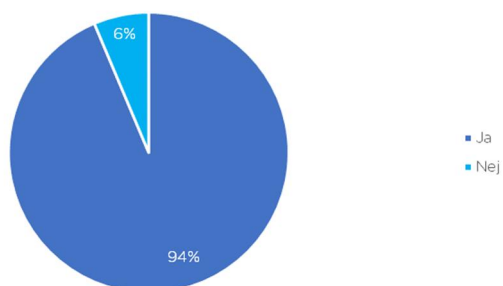

Interna samarbetspartners

CVE:S STÖDTELEFON

Har du kännedom om CVEs stödtelefon?

BILAGA 3 LISTA ÖVER KOMPETENSHÖJANDE INSATSER KOMMUNERNA EFTERFRÅGAR

I följande bilaga listas kommunernas behov av kompetenshöjande insatser. Ramboll har delat in svaren i operativt, organisatoriskt och strategiskt stöd.

UTBILDNINGSSINSATSER FÖR ATT STÄRKA DET OPERATIVA ARBETET

- Lättillgängliga webbutbildningar som är kontinuerligt uppdaterade
- Webbaserad grundutbildning för yrkesverksamma (Vad innefattas i VBE-begreppet?)
- Stöd i att se tecken på radikaliserings (Hur uppmärksammar man tecken på radikaliserings?)
- Utbildning i hur man samtalar med en nyligen radikaliserad person
- Utbildning till ungdomar i förebyggande syfte
- Utbildning i att tolka klotter som kan vara relaterad till VBE
- Stöd i kompetenshöjande insatser för kommunens personal, viktiga samverkanspartner som ex polis samt civilsamhället
- Information om nya extremistgrupper
- Koppling mellan hat och VBE
- Ett bredare perspektiv – brottsbejakande extremism
- Ökad polarisering kopplat till pandemin, relationer till VBE

UTBILDNINGSSINSATSER FÖR ATT STÄRKA DET ORGANISATORISKA ARBETET

- Information kring hur informationsdelning mellan polis och socialtjänst kommer se ut framöver (efter lagändringarna 1 augusti 2020)

UTBILDNINGSSINSATSER FÖR ATT STÄRKA DET STRATEGISKA ARBETET

- Hur man ska bedriva arbetet strategiskt – erfarenhetsutbyten mellan liknande positioner.
- Information om hur kommunen kan få med politikerna i det förebyggande arbetet
- Information och kunskapsspridning riktad mot högre tjänstepersoner och förtroendevalda inom kommunen
- Kompetenshöjande insatser riktad till politiker
- Att CVE deltar på trygghetsdagar/konferenser om trygghet i området
- Uppdateringar för kontaktpersonerna inom våldsbejakande extremism
- Konkreta exempel på erfarenhetsåterföring (även dåliga erfarenheter)
- Internationell kunskap och erfarenhet
- Utbildning på enhetsnivå